

Ob osemdesetletnici Rozke Štefan

Profesorica Rozka Štefan je avgusta lani praznovala osemdesetletnico. Zaokroženo življenjsko obdobje navadno opremimo z bibliografijo, ki — na prvi pogled neosebna — skriva vsebino dobršnega dela avtorjevega življenja in hkrati razkriva, kako so se v posameznih obdobjih večja ali manjša dela nizala v sklenjeno verigo opredmetenih izrazov notranjih nagnjenj. Bibliografija Rozke Štefan je tak odsev — morda najprej potreb in nato nagnjenj — devetinsitiridesetletnega dela v slovenski polonistiki, segajočega od tridesetletnega pedagoškega in raziskovalnega dela na slavistiki ljubljanske univerze do prevajalske in popularizatorske dejavnosti, ki jo vneto opravlja še danes.

Če smo že začeli razbirati življenjsko zgodbo prve polonistke na ljubljanski univerzi z bibliografskim aparatom, lahko priznamo še to, da je bilo njeno bibliografijo kar težko sestaviti, kajti neulovljiva je bila na začetku — v graditeljskih in optimističnih, v slovanstvo usmerjenih povojnih letih, ko se je kot sourednica pojavljala v novih

izdajah Slovenskih beril za tedanje nižje razrede srednjih šol ali kot anonimna prevajalka na bralnih in feljtonističnih straneh Ljudske pravice ali Naše žene, se zanimala tudi za bolgarščino in se ukvarjala z rusko književnostjo — in na koncu pisanega seznama, kjer je bilo treba prav do oddaje tegale rokopisa pripisati še kakšno novo enoto.

Po končani gimnaziji v Ljubljani leta 1931 se je z odločitvijo za slavistiko, čeprav bi lahko izbrala tudi kak drug jezik ali celo matematiko, odločila predvsem za pedagoški poklic. Že kot maturantka je namreč imela nekaj let pedagoške prakse, saj je bila znana in iskana inštruktorica za francoščino in matematiko. Zaradi težavnih razmer, ki so bile še posledica prve svetovne vojne — njen oče je umrl na gališki fronti —, si je morala že od svojega dvanajstega leta sama omogočiti šolanje. Začetek njenega spoznavanja poljskega jezika, kulture in Poljske same je bil načrten. Kot absolventka slavistike je leta 1938 dobila štipendijo slavističnega inštituta (Studium Słowiańskie) na Jagelonski univerzi, ki ga je v tridesetih letih vodil naš veliki rojak Vojeslav Molè, in bržkone so po njegovi zaslugi skozi krakovsko univerzitetno središče že pred Štefanovo spoznavali slovanski svet tudi nekateri Slovenci. Za slaviste so morali biti to pisani časi: na »slovanskih študijah« so se kresala mnenja o pradamovini Slovanov, vsakdo, ki je o tem kaj novega napisal in je dal kaj nase, je »pomaknil njene meje ali malo bolj na vzhod ali malo bolj na zahod, pri čemer pa se zadeva v celoti ni prav nič bistveno spremenila«, se je tistih let spominjal Vojeslav Molè. Kdo ve, ali bližajoča se vojna, ki je kruto razbila krakovsko slavistično gnezdo, ni takratne absolventke še močneje usmerila k domoljubnemu izročilu poljskih romantikov. Po zagovoru diplomske naloge v Ljubljani o Mickiewiczu in Čopu načrti o vrnitvi na Poljsko, kjer naj bi nadaljevala že ustanovljeni lektorat slovenščine, niso več prišli v poštev. Pa tudi doma se je morala Rozka Štefan kmalu temeljno odločiti. Ob prihodu Nemcev se je iz Murske Sobote, kjer je bila dobila prvo službo na zasebni trgovski šoli, vrnila v Ljubljano in se pridružila ilegalnemu delu za Osvobodilno fronto, dokler se nekega decembrskega jutra leta 1943 ni znašla med tridesetimi zajetimi aktivisti, bila dva meseca zaprta v Ljubljani in nato odpeljana v nemško žensko koncentracijsko taborišče Ravensbrück, od tam pa

v njegovo podružnico Barth. Doživetja petnajstmesečnega taboriščnega trpljenja in poniževanja so se čez leta oglasila kot osebna izkušnja pri prevajanju prvih odlomkov iz Mickiewiczzeve dramske pesnitve Praznik mrtvih in črtic Medaljoni Zofje Natkowske.

Po vojni je bila dve leti upravnica Slovanske knjižnice v Ljubljani, leta 1947 pa je ob ustanovitvi novega lektorata na ljubljanski univerzi postala lektorica za poljski jezik.

V prvem desetletju dela na univerzitetni polonistiki je v širših obrisih že zarisala območje svojega zanimanja, ki se je seveda ujemalo z najnujnejšimi pedagoškimi potrebami visokošolskega poučevanja jezika in književnosti ter s pričakovanji širšega kulturnega prostora, željnega informacij o poljskem literarnem in kulturnem življenju, kateremu je bilo na Slovenskem že od nekdaj namenjeno precej pozornosti. Posebnost takega položaja je zahtevala že v temelju dvosmerno delovanje: na jezikovnem in literarnem področju. Danes je mogoče reči, da je za obe napisala strokovno temeljna dela, iz njih pa razvila tudi posamezne znanstvenoraziskovalne teme. Nastajati je začel Učbenik poljskega jezika, ki je upošteval glasoslovna, oblikoslovna ter deloma skladijska razmerja med slovenščino in poljščino, po izidu v knjižni obliki (1969) pa so ga uporabljali tudi samouki. V lingvističnem krožku Filozofske fakultete je nastopila s predavanji o fonetični in fonološki podobi poljskih nosnikov, o podobnosti in razlikah med knjižno slovenščino in poljščino, s prikazi novejših pogledov na teorijo prevajanja in jezikoslovne vidike prevajanja pa je med prvimi pri nas opozarjala na poseben pomen prevajanja pri spoznavanju, učenju in rabi tujih jezikov.

Ob pripravah na celovit pregled poljske književnosti je napisala nekaj literarnozgodovinskih razprav, ki so ostale med stalnimi referencami slovenske literarne vede. Osvetljevale so pomembna razmerja med slovensko in poljsko romantiko (Mickiewicz in Čop, NS 1955, Prešeren in Mickiewicz, SR 1963, Juliusz Słowacki, JS 1959), prikazovale posebnosti poljske moderne (Žeromski — Reymont, NS 1955, Stanisław Wyspiański, JS 1957, Poljski lirik Leopold Staff, JS 1967) ali obveščale o sodobnih tokovih poljske književnosti (O novejši poljski poeziji, NS 1959). Napisala je gesla o poljskih pisateljih za leksikone Cankarjeve založbe in poročala o sprejemu slovenskih literarnih del in piscev pri Poljaki (Slovenske pesmi in novele v poljščini, NS 1961, Cankar pri Poljaki, SR 1969). Verjetno jo je povezovanje Mickiewiczzeve poezije z beloruskim folklornim izročilom spodbudilo, da se je za hip usmerila tudi k beloruski književnosti, v posebnem članku je predstavila razvojne poteze beloruske literature, kar je pri nas prava redkost. V Minsku je imela na katedri za belorusko književnost predavanje (1975) o vlogi Mickiewiczza v slovenski poeziji. Zdi se, da utegnejo biti taki drobci v naših stikih s slovanskimi narodi dragocenejši, kot smo morda mislili doslej. Največ pozornosti pa je Rozka Štefan vendarle posvetila posameznim vprašanjem literarnozgodovinskega procesa v obdobju predromantike in romantike ter nadrobno obdelala tudi literarnozgodovinske stike med slovensko in poljsko književnostjo tistega časa. Tako je v že omenjeni študiji o Mickiewiczzu in Prešernu odprla še danes zanimivo vprašanje o vplivu Mickiewiczzeve poezije, zlasti epov Konrad Wallenrod na Prešernovo ustvarjanje, podrobno prikazala Čopovo lvoško dobo in objavila ter analizirala dotlej pri nas neznan Čopov prispevek za poljski galicijski časopis Rozmaitości (1985), v razpravi k akademijski izdaji Čopovih galicijskih dopisnikov (1989), ki jo je uredila, pa prikazala širok kontekst Čopovega nazorskega oblikovanja v letih 1822-27. Obširno je obdelala tudi drugega »lvoškega Slovenca«, Martina Kuralta (1990). Omenjena raziskovalna dela, ki so zahtevala dolgotrajno in zbrano preučevanje gradiva, so nastala v zadnjem desetletju, ko je tudi po upokojitvi (1977) ostala zvesta sodelavka pri skupni raziskovalni nalogi Stiki med slovensko in poljsko književnostjo, vključeni v program Znanstvenega inštituta Filozofske fakultete.

Z omenjenimi in za razvoj poljske književnosti najbolj tvornimi obdobji se je ukvarjala tudi kot prevajalka. Slovencem je predstavila poleg celovite pesniške podobe Mickiewiczza tudi liriko Słowackega in Staffa, v izborih pa Miłozza, Gaczyńskiego, Szyborsko in več kot tisoč petsto verzov vseh predstavnikov poljskih pesniških rodov, ki so pisali poezijo med drugo svetovno vojno (antologija Alarm, Borec 1992). Njen največji prevajalski dosežek je bil gotovo romantični ep Gospod Tadej (1974) — zaradi obsežnosti in zahtevnosti tenkočutnega lirsko-epskega besednega

tkiva, zlasti pa zaradi verza, tujega prozodiji slovenskega jezika in našem romantičnemu lirskemu izročilu. Žal je prevod izšel v času, ki vsaj pri nas ni bil naklonjen intimnemu, rahlo melanholičnemu romantičnemu pogledu na varen, topel dom sicer izgubljene domovine. Tedaj so nam bili bližje brezdomni junaki absurda, večkrat zgubljeni v resničnosti reizma. Tudi Vojeslav Molè se ni mogel veseliti uspeha svoje nekdanje varovanke, oceniti dela, ki se ga sam ni upal lotiti, »ker se ni mogel odločiti glede Mickiewiczevega verza«, kajti umrl je leto dni prej. V svojih razčlebah slovenskih prevodov Mickiewiczevega verza je Tone Pretnar posredno potrdil prevajalkino odločitev za »melodični princip« z ugotovitvijo, da so lahko slovenski prevajalci Mickiewiczev epski trinajsterec (7+6) »substituirali samo z jamskimi in toničnimi ustreznici in približki«.

Leta 1974 je jubilanтка za svoje delo prejela od poljskega ministra državno priznanje »zaslužna za poljsko kulturo«, naslednje leto nagrado poljskega društva umetnikov ZAIKS, 1977 zlato odličje »Order Zasługi Polskiej Rzeczypospolitej«, 1979 diplomu Accademie Adamo Mickiewicz iz Bologne in 1980 domače državno odlikovanje red dela z rdečo zastavo. Odlikovanja so bila tudi potrditev njenega poglobljenega pedagoškega dela, zaradi katerega je bilo o poljskem lektoratu mogoče govoriti kot o ljubljanski polonistiki. Številni današnji profesorji, bibliotekarji, uredniki in kulturniki so se pri njej navdušili za poljščino, v njej jim je pomagala najti tisto, kar je vsak zase iskal. Da je pri takem delu prihajalo do ustvarjalnih iskric, nas prepričuje nepričakovan odmev sentence »nikt nie woła« v sonetu njenega nekdanjega slušatelja Milana Jesiha (Soneti drugi, Wieser, 1993). Z navdušenimi študenti je pripravljala odmevne literarne večere, z recitalom iz Mickiewiczeve poezije so nastopili celo v televizijskem studiu. Iz današnje časovne razdalje se zdi, da je poljska klasična poezija pomenila povezavo z ozračjem nekdanjega, močno zabrisanega »slovanskega« razpoloženja. Tako je ohranjala aktualnost poljskega jezika in kulture v letih ohlajenih stikov s Slovani iz »ugrabljenega dela Evrope«, pa v sedemdesetih letih, ko je ofenziva slovenističnega študija na univerzi oklestila ure slovanskih lektoratov, in tako ostaja zvesta polonistiki danes, ko ima na delovni mizi poleg sodobnih pesnikov še novoromantika Leopolda Staffa, čigar izbor pripravljaja za zbirko Lirika.

In tu smo pri tistem drugem, neulovljivem koncu bibliografije profesorice Rozke Štefanove, ko bi lahko z oznako »v tisku« dodali še kaj, a naj to ostane za drugo priložnost. Nič pa nam bibliografija ne razkriva težav zaradi šibkega zdravja niti vloge kirurgov, ki so ji z operacijami vsaj desetkrat reševali življenje. Želimo ji, da bi z izboljšanim vidom doživela še veliko zadovoljstva pri svojem plemenitem delu.

Niko Jež
Ljubljana

Bibliografija Rozke Štefan

1945

- B O novi poljski poeziji. — *Ljudska pravica* 6 (1945), 161, 6. Antologija bolgarskih revolucionarnih pesnikov. — *Ljudska pravica* 6 (1945), 187, 4.
 Adam Mickiewicz. (Ob devetdesetletnici smrti.) — *Ljudska pravica* 6 (1945), 189, 4.
 - Ponatis *Primorski dnevnik* 4 (1948), 277.
 Bolgarska revija »Izkustvo«. — *Ljudska pravica* 6 (1945), 214, 4.
 D Smirnov, A. A., O metodiki ponavljanja. — *Popotnik* 63 (1945/46), 23, 36-44.

1946

- B Hristo Botev. (Ob sedemdesetletnici smrti.) — *Ljudska pravica* 7 (1946), 127, 6.
 D Wasilewska, Wanda, Iz ljubezni. — *Naša žena* 5 (1946), 1 do 6, 21-23, 47-48, 71-72, 95-96, 126-128, 150-152.
 Piętak, Stanisław, Fronta na Visli. (Odlomek.) — *Mladina* 4 (1946), 51, 5.

1947

- C Sodobno berilo za višje razrede srednjih šol, I. zvezek (sourednica). — Ljubljana, DZS 1947.

1948

- B Ważyk, Adam, V deželi šestih republik. — *Novi svet* 3 (1948), 319-320.
 O poljskem literarnem časopisju. — *Novi svet* 3 (1948), 886-888.
 Ob razstavi Oprema poljske knjige. — *Slovenski poročevalec* 9 (1948), 97, 3.

1949

- B Juliusz Słowacki. (Ob stoletnici smrti.) — *Slovenski poročevalec* 10 (1949), 82, 3.

1950

- C Slovensko berilo I. (sourednica 3., predelane izdaje). — Ljubljana, DZS 1950.

1951

- Č Pregled ruske književnosti (skupaj z Vero Brnčič). Skripta Višje pedagoške šole. — Ljubljana, DZS 1951, 194 str.

1952

- C Slovensko berilo I. (sourednica 4., predelane izdaje). — Ljubljana, DZS 1952.
 Slovensko berilo II. (sourednica). — Ljubljana, DZS 1952.
 Slovensko berilo III. (sourednica). — Ljubljana, DZS 1952.

1954

- A O poeziji Mlade Poljske. — *Nova obzorja* 7 (1954), 12, 721-731.
 C Slovensko berilo I. (sourednica 5., skrajšane izdaje). Ljubljana, DZS 1954.
 Slovensko berilo II. (sourednica 5., skrajšane izdaje). Ljubljana, DZS 1954.
 Slovensko berilo III. (sourednica 2., skrajšane izdaje). Ljubljana, DZS 1954.

1955

- A Žeromski — Reymont. (Ob tridesetletnici smrti.) — *Naša sodobnost* 3 (1955), 5/6, 567-576.
 Mickiewicz in Čop. — *Naša sodobnost* 3 (1955), 11/12, 983-992.

A — razprave, eseji; B — ocene, članki; C — uredništva knjig; Č — učbeniki; D — prevodi. Samostojne knjige in študije h knjigam so uvrščene v skupino A.

- B** Trije poljski jubileji. — *Jezik in slovstvo* 1 (1955/56), 1, 32.
- D** Wolpe, Henryk, Mickiewicz in dekabristi. — *Jezik in slovstvo* 1 (1955/56), 4/5, 97-104.
- Žeromski, Stefan, Gozdni odmevi (odlomek). — *Naši razgledi* 4 (1955), 3, 62-63.
- Mickiewicz, Adam, Praznik mrtvih, III. del (odlomek). — *Naši razgledi* 4 (1955), 22, 541-542.
- Goszczyński, Seweryn, Poljska vojska ob odhodu iz Poljske (1831). (Pesmi.) — *Bori* 1 (1955), 4, 209.

1956

- A** Bolesław Prus. Spremna beseda v: **Prus, Bolesław, Lutka**. Prevedel M[arijan] B[regant]. — Ljubljana, DZS 1956, 819-828.
- Adam Mickiewicz. — *Nova obzorja* 9 (1956), 1, 33-45.

1957

- A** Stanisław Wyspiański. — *Jezik in slovstvo* 3 (1957/58), 3, 97-102.
- B** Dva portreta iz sodobne poljske književnosti. — *Slovenski poročevalec* 18 (1957), 214, 5.
- Kongres poljskih pisateljev. — *Naša sodobnost* 5 (1957), 2, 189-192; 3, 281-284.
- D** Gostovanje poljskega Državnega gledališča iz Lodza. *Gledališki list Drame* 36 (1957), posebna priloga št. 8. Chojnacka, Jadwiga, Gabriela Zapolska, 3-4; Morala gospe Dulske. Vsebina, 4-5; Antigona. Vsebina, 7-8.

1958

- B** Poljske literarne nagrade. — *Naši razgledi* 7 (1958), št. 7, 175.
- D** Schaff, Adam, Filozofski aspekt procesa sporazumevanja. — *Naša sodobnost* 6 (1958), 8/9, 802-812; 10, 945-950; 11, 1024-1032.

1959

- A** Julij Słowacki. — *Jezik in slovstvo* 5 (1959/60), 4, 97-101.
- O novejši poljski poeziji. — *Naša sodobnost* 7 (1959), 5, 452-461.
- B** Iz kronike NOB na terenu Kolezija, **Ljubljana v ilegali I**. — Ljubljana, DZS 1959, 446-456.

1960

- A** **Poljska književnost**. — Ljubljana, DZS 1960, 558 str. — Str. 473-536: Bibliografski pregled slovenskih prevodov iz poljske književnosti (sestavili Gregor Kocijan, Jože Koruza in Jože Pogačnik).

1961

- B** Slovenske pesmi in novele v poljščini. — *Naša sodobnost* 9 (1961), 5, 472-475.
- D** Nałkowska, Zofia, Iz Medaljonov. — *Literarna oddaja*. RTV Ljubljana, 2.3.1961.
- Konstanty Grabowski, Mater et Magistra. — *Vprašanja naših dni* 2 (1961), 18, 580-584.

1962

- B** Zanimiva knjiga o poljski stilistiki. — *Jezik in slovstvo* 7 (1961/62), 6, 188-191, 7, 220-221. — O knjigi: Halina Kurkowska, Stanisław Skorupka, Stylistyka polska. Varšava 1959.

1963

- A** Zofia Nałkowska in njeno delo. Spremna beseda v: Nałkowska, Zofia, **Medaljoni**, Ljubljana, CZ 1963, 91-98.
- Prešeren in Mickiewicz. — *Slavistična revija* 14 (1963), 1/4, 181-198.
- Od Reja do Mrožka. — *Gledališki list Drame SNG* 43 (1963/64), 4, 154-171.
- D** Nałkowska, Zofija, **Medaljoni**. — Ljubljana, CZ 1963, 98 str.
- Józef Kalera, Dramatska oblika Leona Kruczkowskega. — *Gledališki list Drame SNG* 43 (1963/64), 4, 117-134.

1964

- B Poljska lirika dvajsetega stoletja. — *Sodobnost* 12 (1964), 1, 1, 82-86. — O knjigi: Poljska lirika dvajsetega stoletja. Prev. Lojze Krakar. Ljubljana, DZS 1963.
- D Dr. Maria Bobrownicka, Poljska slavistika po drugi svetovni vojni. — *Jezik in slovstvo* 9 (1964/65), 6, 186-190.
- Posmysz, Zofia, **Potnica iz kabine 45**. — *Radijska igra*. Radio Ljubljana, I, 13.10.1964.

1965

- B Še enkrat o »Poljski liriki«. — *Sodobnost* 13 (1965), 4, 358-360.
- D Kazmierczak, Narcyz, **Trije udarci na gong**. — *Radijska igra*. Radio Ljubljana, III, 10.12.1965.
- Szypulski, Andrzej, **Trebuh**. — *Radijska igra*. Radio Ljubljana, III, 10.11.1965.

1967

- A Adam Mickiewicz — življenje in delo, spremna beseda v: Adam Mickiewicz, **Pesmi in pesnitve**, Ljubljana, MK 1967, 143-166.
- B Poljski lirik Leopold Staff. — *Jezik in slovstvo* 12 (1967), 8, 236-239.
- D Staff, Leopold, **Pesmi**. (Ob desetletnici smrti.) — *Sodobnost* 15 (1967), 4, 431-433.
- Mickiewicz, Adam, **Pesmi in pesnitve** (izbor, uredništvo, spremna beseda in opombe. Verze so prevedli R. Štefanova, D. Ludvik, J. Udovič.) — Ljubljana, MK 1967, 168 str. (Kondor 96.)

1968

- B Ob zadnji uprizoritvi Mickiewiczevih Dziadov. — *Sodobnost* 16 (1968), 7/8, 798-805.
- D Mickiewicz, Adam, **Gospod Tadej**. Odlomek iz Druge knjige. — *Sodobnost* 16 (1968) 7/8, 769-776.

1969

- A Cankar pri Poljaki. — *Slavistična revija* 17 (1969), 1, 307-313.
- Č **Učbenik poljskega jezika** (s sodelovanjem Władysława Łaciaka). — Ljubljana, DZS 1969, 292 str.
- Poljski pogovori** (s sodelovanjem Władysława Łaciaka). — Ljubljana, DZS 1969, 91 str.

1970

- D Poljska poezija med obema vojnama. — *Literarni večer*. RTV Ljubljana, 14.10. in 21.10.1970.

1971

- B Praktična poljska stilistika. — *Jezik in slovstvo* 16 (1970/71), 7, 212-216. — O knjigi: Anna Wierzbicka, Piotr Wierzbicki, **Praktyczna stylistyka**. Varšava 1968, 1969².
- Iz Ravensbrücka v druga taborišča: Barth, v: **FKL Žensko koncentracijsko taborišče Ravensbrück**. — Ljubljana, Partizanska knjiga 1971, 756 str., 405-421.
- D Iz poljske poezije: Bolesław Leśmian (z uvodom). — *Dialogi* 7 (1971), 7/8, 368-371.

1973

- A Juliusz Słowacki. Spremna beseda v: **Słowacki**, Ljubljana, MK 1973, 81-94.
- B Gesla (okrog 50) o poljskih književnikih. — **Leksikon Cankarjeve založbe**, Ljubljana 1973.
- D Lissa, Zofia, **Poljske ljudske pesmi v priredbi Ludwiga van Beethovna**. — *Muzikološki zbornik* (1973), 35-49.
- Słowacki**. (Prepescnila Rozka Štefanova in Dušan Ludvik. Izbrala, uredila in spremno besedo napisala Rozka Štefanova.) — Ljubljana, MK 1973, 94 str. (Lirika 17.)

1974

- A Pesnik in njegovo delo, v: Mickiewicz, Adam, **Gospod Tadej**. — Ljubljana, DZS 1974, 309-319.
- B Poljska književnost w Słowenii. (Anketa.) — *Literatura na świecie* 10 (42), Varšava 1974, 378-381.

- Poljski slavisti in kritiki o naši književnosti. — *Jezik in slovstvo* 19 (1973/74), 8, 314-318.
 Angleški slavist o Prešernovih nemških pesmih. — *Jezik in slovstvo* 19 (1973/74), 8, 324-325.
 Deset tisoč prevedenih stihov. Janez Kajzer: Pomenek s polonistko Rozko Štefanovo, prevajalko Gospoda Tadeja. — *Delo* 14 (7.12.1974), 24.
D Mickiewicz, Adam, **Gospod Tadej**. (Prevod, spremna beseda in pojasnila.) — Ljubljana, DZS 1974, 334 str.
Slovanske pravljice. Prevod poljskih (83-97) in kašubskih (98-102), jezikovna redakcija slovenskih (182-188). — Ljubljana, MK 1974, 249 str. (Zlata ptica.)

1975

- A** Jerzy Andrzejewski. Uvodna študija v: Andrzejewski, Jerzy, **Pepel in diamant**. Prevedel France Vodnik. — Ljubljana, CZ 1975, 5-30. (Sto romanov 82.) — Ponatis 1988.

1977

- B** Slovenske pesmi v beloruščini. — *Jezik in slovstvo* 22 (1976/77), 7, 217-219. — Ocena knjige: Nil Gilevič, Maci maja, Slavenia. Vybranyja staronki slavenskaj paezii XIX-XX stagoddzjau. (Paezija narodau svetu), Minsk, Mastackaja litaratura, 1976, 160 str.

1978

- A** Nekaj problemov ob prevajanju starejše poljske poezije. — *Sodobnost* 26 (1978), 10, 1012-1021.
B Julian Przyboś (1901-1970). — *Planinski vestnik* 78 (1978), 12, 771-772.
D Przyboś, Julian, Triglav. — *Planinski vestnik* 78 (1978), 12, 772.
 Hrvačanin, Jovanka, Pesmi. — *Literarni portret*. RTV Ljubljana, I, 24.5. 1978.

1979

- A** Značilnosti razvoja beloruske literature. — *Jezik in slovstvo* 25 (1979/80), 2, 52-57.
D Kupala, Janka, Le kdo tam prihaja, *Jezik in slovstvo* 25 (1979/80), 2, 57. — Ponatis v: **A hto tam idze?** na movah svetu, Minsk, Mastackaja litaratura, 1983, 100.
 Iz lirike Leopolda Staffa (z uvodom). — *Sodobnost* 27 (1979), 2, 207-212.

1980

- D** Iz beloruske ljubezenske lirike (z uvodom). — *Sodobnost* 28 (1980), 8/9, 816-822.
 Iwazkiewicz, Jarosław, Stari pesnik (pesem). — *Naši razgledi* 29 (1980), 6, 186.
 Miłosz, Czesław, Pesmi. — *Naši razgledi* 29 (1980), 23, 695.

1981

- D** Miłosz, Czesław, Pesmi. — *Dialogi* 17 (1981), 12, 974-975.
 Piechal, Marian, Pesmi (z uvodom). — *Sodobnost* 29 (1981), 1, 96-103.

1982

- D** Szymborska, Wisława, Tri pesmi. — *Naši razgledi* 31 (1982), 8, 249.
A. Gieysztor, S. Kieniewicz, E. Rostworowski, J. Tazbir, H. Wereszycki, **Zgodovina Poljske** (skupaj z N. Ježem). — Ljubljana, DZS 1989, 609 str.

1983

- D** Adam Mickiewicz. — *Radijska oddaja iz cikla Sinji cvet romantike XII*. RTV Ljubljana, I, 31.1.1983.

1985

- A** Matija Čop v lvovskih Rozmaitočih. — *Slavistična revija* 33 (1985), 4, 107-118.
D Mickiewicz, Adam, Pesmi. (Ob 130 letnici pesnikove smrti.) — *Naši razgledi* 34 (1985), 24, 760.
 Gałczyński, Konstanty Ildefons (z uvodom). (Pesmi.) — *Sodobnost* 33 (1985), 8/9, 901-905.

Walczak, Grzegorz, **Kaktus**. — *Radijska igra*. RTV Ljubljana, I, 10.12.1985.

1987

D Miłosz, Czesław, **Somrak in svit** (prevedli Rozka Štefan, Tone Pretnar, Lojze Krakar, Wanda Stępniaćówna). — Ljubljana, Slovenska matica, Partizanska knjiga 1987, 115 str. (Vezana beseda, 29.)

1988

B Predvojni študentski narodnoobrambni tabori. Portreti borbenih študentk: Vida Janežič (1914-1944). — *TV-15* (12.5. 1988) 13.

1989

A **Čopovi galicijski dopisniki**. (Uredila, prevedla nemška pisma (oboje v sodelovanju z Nikom Ježem) in napisala uvodno študijo (str. 7-57). — Ljubljana, SAZU 1989, 443 str. (Korespondenca pomembnih Slovencev.)

B Nov prispevek k duhovni podobi Matije Čopa. — *Delo*, KL, 29 (20.4.1989) 15.

1990

A Slovenski razsvetljenec Matija Kuralt v Ivovski dobi. — *Slavistična revija* 38 (1990), 2, 81-99.

1991

A Matija Čop a romantyzm galicyjski, v: **Studia o literaturach i folklorze Słowian**. — Varšava, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego 1991, 75-81.

B Erna Muser (Nekrolog). — *Delo* 31 (19.6.1991) 8.

D **Oko in roža**. Antologija svetovne ljubezenske lirike (zbral in uredil Niko Grafenauer). — Ljubljana, Mladinska knjiga 1991. — Str.: 115-116: Mickiewicz, Adam, Negotovost; 166: Staff, Leopold, Začetek pravljice; 171-172: Kupala, Janka, Genacvale; 249: Tank, Maksim, Dober dan.

Iz poljske medvojne lirike. — *Literarni večer*. Radio Slovenija, I, 2.5.1991.

1992

D **Alarm**. Poljska poezija 1939-1945. Prevedla Rozka Štefanova in Tone Pretnar, zbrala, uredila in podatke o pesniku pripravila Rozka Štefanova in Niko Jež. — Ljubljana, Borec 44 (1992), 6/7/8, 207 str.

1993

A Tone Pretnar kot prevajalec poljske poezije. — *Jezik in slovstvo* 39 (1993/94) 4, 125-136.

B Za zimo je prišla zima. — *Razgledi* 2 (41) (1993), 24 (1007), 37. — O knjigah: Tone Pretnar, Veter davnih vrtnic. Slava, Ljubljana 1993; Tone Pretnar, Tiho ti govorim, Mohorjeva družba, Celovec-Ljubljana-Dunaj 1993.

D Jubilantka Wisława Szymborska (uvod in prevod pesmi). — *Sodobnost* 41 (1993), 8/9, 721-726. Hartwig, Julija, Lirika. — *Literarni portret*. Radio Slovenija, III, 8.8.1993
Szymborska, Wisława, Pesmi. — *Nove prevodne strani*. Radio Slovenija, III, 5.12.1993.

1994

D Srečna ljubezen, poljska lirika. — *Literarni večer*. Radio Slovenija, I, 20.4.1994.

Niko Jež
Ljubljana